
Kyrkomötet
Motion 2019:25
av Mats Ershammar

Profetisk diakoni

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett kunskapsunderlag om den profetiska diakonin på lokal och regional nivå inom Svenska kyrkan och återkomma med en redovisning av arbetets resultat.

Motivering

Syftet med motionen är att skapa ökat lärande om och bättre arbetssätt med den profetiska diakonin inom Svenska kyrkan. Därigenom stärker kyrkan sin förmåga som lärande organisation. Detta föreslås ske genom att ett kunskapsunderlag tas fram. Det kan läggas till grund för undervisning, samtal och verksamhetsutveckling.

Motionen knyter an till kyrkostyrelsens fråga i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5, sidan 16: ”Hur kan vi stärka kyrkans samfälliga förmåga att analysera samhällsfrågor, skapa tillitsfulla relationer, identifiera tecken på hopp och ge stöd till människor i nöd?” Diakonins olika uppdrag och funktioner är nära sammanlänkade, men motionen fokuserar på det profetiska uppdraget. Det kan uttryckas dels i ett tjänande förhållningssätt till medmänniskan och skapelsen, dels i konkret verksamhet. Det är det senare som motionen behandlar i vad avser den lokala och regionala nivån inom Svenska kyrkan.

1. Den profetiska diakonin

Denna svarar närmast mot kyrkostyrelsens fråga (KsSkr 2019:5 s. 7): Hur kan vi stärka förmågan att ”identifiera och sätta ord på strukturer som ökar människors utsatthet eller minskar deras möjlighet att förändra sin situation”. I vad avser konkret verksamhet för förändring och problemlösning innebär den främst:

a) att agera röst åt utsatthet genom att lokalt förmedla kunskap och vara en länk till socialtjänst, primärvård, försäkringskassa och psykiatri m.fl. Diakonin är då ombud och vägledare för enskilda eller grupper i kontakter med det offentliga. Pastorat och församlingar arbetar oftast var för sig med uppgiften och har god kompetens för den.

b) att agera påverkansaktör genom att analysera och vid behov offentligt agera i frågor som rör strukturella samhällsproblem där skapelsens och människans värdighet och integritet ifrågasätts, förminsas eller berövas (biskopsbrevet 2015 om diakoni). Det kan innebära att bedriva ”stand up-diakoni” genom att välgrundat beskriva nuläge, vad som händer om inget görs åt problemet, konstruktivt uppmana till handling samt följa upp frågan. Rollen är knappast konfliktfri och kräver förmåga att agera kompetent, konkret, samordnat och konstruktivt.

Den profetiska diakonin är en brännpunkt enligt biskopsbrevet. Det finns behov av att stärka kyrkans förmåga att analysera och offentligt agera i samhällsfrågor enligt kyrkostyrelsens skrivelse. Det finns vidare ett tydligt behov av fördjupad kunskap som kan leda till bättre arbetssätt i frågan. Därmed kan konstateras att det är hög tid att starta ett analysarbete och ta fram ett kunskapsunderlag.

Frågor att ställa sig i det arbetet är exempelvis följande.

- ♦ Hur tillämpas Svenska kyrkans policy- och vägledningsdokument för diakonin?¹
- ♦ Vad utmärker arbetssätt, styrkor, svagheter, hot och möjligheter för den profetiska diakonin, lokalt och regionalt? Vilka lärdomar kan dras av erfarenheterna i dessa avseenden?
- ♦ I vilken utsträckning samverkar man inom Svenska kyrkan och med aktörer utanför kyrkan i arbetet?
- ♦ Vilken strategi, struktur och metodik bör utvecklas för att Svenska kyrkan på ett samfällt sätt och systematiskt sätt ska tolka och reagera mot företeelser där skapelsens och människans värdighet och integritet ifrågasätts, förminskas eller berövas?²
- ♦ Hur förhålla sig till att det finns många andra starka aktörer i samhället som har rollen att vara kritiker och kravställare?
- ♦ Hur kan den profetiska diakonin bättre identifiera tecken på hopp och mynna ut i positiva bilder av vad en förändring till ett mer hållbart samhälle skulle innebära?

2. Växelspel diakoni – lärande

Växelspelet sker genom att arbetet med analys och framtagning av det föreslagna kunskapsunderlaget görs integrerat med att den profetiska diakonin praktiseras i löpande verksamhet. Det gör att direkta resultat balanseras med långsiktig hållbarhet. Hållbarhet i detta avseende innebär att det sker kunskapsbildning som leder till att människor arbetar och samverkar på ett bättre sätt.

Genomförandet av arbetet med analys och kunskapsunderlag kan t.ex. ske så att ett stift åtar sig arbetet och engagerar utredare. Denne är med i verksamheten under vald tid och skapar kunskap genom att fortlöpande reflektera och återföra vunna erfarenheter. Det är då inte något som görs i efterhand och av någon som står vid sidan av verksamheten eller med hjälp av en standardiserad mall. Genom att uppnådd kunskap ger grund för verksamhetsutveckling vävs profetisk diakoni i praktik och institutionellt lärande samman i ett fortlöpande växelspel.

Motionens förslag bidrar till en utveckling i riktning mot kyrkostyrelsens vision för 2030.

Det är önskvärt att resultatet av det föreslagna arbetet kan redovisas vid 2021 års tematiska kyrkomöte, för vilket ”Kyrkan i det offentliga rummet” är föreslaget tema.

Rönninge den 28 juli 2019

Mats Ershammar (BA)

¹ Här avses bl.a. Svenska kyrkans skrift *Vägledning i diakonalt arbete*, skriften *Grunda, spana, tolka och agera – verktyg för ett strategiskt diakonalt arbete* samt skriften *Rättighetsbaserat arbete i Svenska kyrkan – en introduktion i samarbete med Sensus* (eventuellt utgången).

² Se vidare motion 2019:27 Kyrkans lärande miljöer i en ny tid.